

RÄTTSMEDICINALVERKET

Box 206, 101 24 Stockholm
Besök: Vasagatan 52, 3 tr
Telefon växel 08-441 76 00
Fax: 08-24 05 30
E-post: rmv@rmv.se
www.rmv.se

REMISSVAR
2012-04-11

Dnr X11-90187

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Remissvar. Transporter av frihetsberövade (SOU 2011:7). Ju 2011/1164

Rättsmedicinalverket (RMV) har ombetts yttra sig över betänkandet Transporter av frihetsberövade (SOU 2011:7).

Med anledning av detta vill RMV anföra följande.

Sammanfattning

RMV välkomnar att förtydliganden sker beträffande den rättsliga regleringen, organisatoriska frågor samt regleringen beträffande information i samband med handräckning och transporter inom ramen för transporttjänstverksamheten.

Trots att utredningen noterar den transportverksamhet som RMVs verksamhet genererar i samband med redogörelsen för inrikes transporter av frihetsberövade personer och kartläggningen av sådana transporter, har detta inte fått fullt genomslag i den föreslagna regleringen. RMV vill betona vikten av att så sker.

RMV avser att ge synpunkter på utredningens förslag om tvångsmedelsanvändning, användning av väktarpersonal i transportverksamheten och införande av vissa sekretessbrytande regler i transportverksamheten.

Bakgrund

RMVs användning av transporttjänsten

Inom RMVs verksamhet förekommer det att transporttjänsten tas i anspråk i följande situationer:

För transporter

1. mellan häkte och RMVs undersökningsenheter av häktade personer i samband med att dessa skall genomgå läkarundersökning enligt 7 § lagen (1991:2041) om särskild personutredning i brottmål, m.m. eller rättspsykiatrisk undersökning enligt lagen (1991:1137) om rättspsykiatrisk undersökning (LRU),
2. mellan RMVs undersökningsenheter och sjukhus för medicinsk undersökning (t. ex. datortomografiundersökning) av häktade personer som genomgår rättspsykiatrisk undersökning, samt i viss utsträckning för medicinsk vård av sådana personer samt för psykiatrisk vård av personer som har genomgått rättspsykiatrisk undersökning,
3. i samband med att handräckning har begärts hos polismyndighet för att inställa en person, som har befunnit sig på frifot, för undersökning enligt 7 § lagen om särskild personutredning i brottmål, m.m. och 10 § LRU,
4. mellan RMVs undersökningsenheter och kriminalvårdsanstalt i anslutning till utredning om risk i ärenden enligt lagen (2006:45) om omvandling av fängelse på livstid.

I det sistnämnda fallet är som regel inte RMV beställare av den egentliga transporten men väl till begäran om handräckning. Det förekommer således att en polismyndighet efter det att en person har omhändertagits av polis och förts till en polisstation därefter transporteras till en undersökningsenhet genom transporttjänstens försorg. Transportbegäran hos transporttjänsten görs i dessa fall vanligtvis av polismyndigheten.

Generellt kan den transportverksamhet som sker i anslutning till RMVs verksamhet inte anses omfattande ställt i relation till det totala antalet transporter som transporttjänsten genomför, men det ställs inte sällan höga krav på genomförandet eftersom det rör sig om psykiskt instabila personer som transporteras och transporterna genomförs ibland under medial uppmärksamhet.

RMV har under tidigare skeden ombesörjt vissa transporter utan bistånd av transporttjänsten. Det har företrädesvis rört närtransporter enligt andra punkten ovan och då fordon inte behövts för att genomföra transporten.

Tvångsmedelsanvändningen inom den rättspsykiatriska undersökningsverksamheten

Sedan en längre tid har RMV i olika sammanhang påtalat den bristande regleringen av tvångsmedelsanvändningen i den rättspsykiatriska utredningsverksamheten. Tvångsmedelsanvändning aktualiseras också i transportsammanhang inom den rättspsykiatriska undersökningsverksamheten i de fall som det är påkallat att anbringa fängsel på en transporterad. RMV har funnit att det saknas rättslig grund för att använda fängsel under transporter som tidigare har genomförts av RMV-personal enligt p. 2 ovan. Den förutvarande Häktesutredningen (SOU 2006:17) hade som uppdrag att bl.a. ge förslag på hur en sådan reglering skulle kunna ske för den

rättspsykiatriska undersökningsverksamheten och föreslog också en ordning för regleringen av detta. Den nya häkteslagstiftningen som trädde i kraft den 1 april 2011 kom dock inte att omfattas av denna del av förslaget.

Genom tilläggsdirektiv till Utredningen om översyn av den psykiatriska tvångsvårdslagstiftningen (S 2008:09) den 8 oktober 2009 skulle utredningen, utöver uppdrag som givits i tidigare direktiv, överväga vilka regler som bör gälla i fråga om en intagen som har förts över från en anstalt eller ett häkte till en vårdinrättning eller en undersökningsenhet för frivillig psykiatrisk vård eller rättspsykiatrisk undersökning. I detta ligger också regleringen av tvångsmedelsanvändning. Utredningen lämnade sitt betänkande den 4 april 2012.

Tvångsmedelsanvändningen saknar alltså i sin helhet en ändamålsenlig reglering för den rättspsykiatriska undersökningsverksamheten.

Synpunkter på transportutredningen förslag

Utredningens förslag till ändringar i 47 § p. 6 lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård

RMV tvingas konstatera att transportverksamheten i den rättspsykiatriska utredningsverksamheten inte fullt ut regleras i utredningens förslag.

Bestämmelserna i lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård (LPT) omfattar endast en *andel* av de intagna som berörs av verksamheten vid de rättspsykiatriska undersökningsenheterna. Den grupp intagna som redan under utredningstiden omfattas av bestämmelserna i lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård och LPT uppgick till 13 % av undersökningsfallen 2011. Andelen undersökningsfall som befinner sig lida av allvarlig psykisk störning (APS) och såldes vanligtvis förs över till en rättspsykiatrisk vårdenhets vid undersökningens slut uppgår till 45-50 % av det totala antalet undersökta. Övriga intagna synes alltså inte omfattas av utredningens förslag med avseende på möjligheterna till tvångsmedelsanvändning i samband med transport.

Sekretessbrytande bestämmelser

RMV vill förorda att sekretessbrytande bestämmelser med samma innebörd som utredningen föreslår i 47 a § LPT införs beträffande fall enligt 10 § LRU och 7 § lagen (1991:2041) om särskild personutredning i brottmål, m.m.

Väktarpersonal

RMV ställer sig tveksamt till att transporter av personer som omfattas av rättspsykiatrisk undersökningsverksamhet ska kunna överlätas till civil väktarpersonal, utan förordar att transporterna ombesörjs av kriminalvårdspersonal eller RMVs egen personal.

Övrigt

RMV tillstyrker utredningens organisatoriska förslag och förslag till samverkansåtgärder.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören Erna Zelmin-Ekenhem. I ärendets slutliga handläggning har verksamhetscheferna Marianne Kristiansson och Peter Andiné deltagit. Föredragande har varit utvecklingssamordnaren Pelle Granström.

Erna Zelmin-Ekenhem

Pelle Granström

Sändlista

Justitiedepartementet (e-post samt 3 ex per brev)

Christina Jerreström, Justitiedepartementet, åklagarenheten (för kännedom)

Johan Brandt, Justitiedepartementet, åklagarenheten (för kännedom)